

ASIGURAREA ACȚIUNII CIVILE

Doina ZAPOROJAN, Facultatea de Drept

Insurance institution of civil action consists of a series of procedural means to safeguard the effective enforceability of a judgement if the plaintiff's claims meet. The actuality of this specific institution indicates furthermore the problem which exists in the conscience of the society and in the conscience of the individual, the problem of distrust, especially when being a procedural part of the litigation. The purpose of that is to bring clarity to the problems frequently encountered in practical application of the institution to ensure the civil action. Furthermore, to demonstrate the effectiveness and importance of that institution.

Asigurarea acțiunii civile este un important instrument care, după natura sa, contribuie la protejarea drepturilor participanților la proces și, în așa sens, asigură eficiența justiției.

Considerăm că, instituția asigurării acțiunii civile nu este o instituție importantă, care vine ca un garant al unui proces echitabil, al egalităților între părți și a înlăturării efective a justiției

Deși instituția asigurării acțiunii civile nu este un institut nou, instanțele judecătorești nu aplică uniform prevederile legale la acest capitol al Codului de procedură civilă al RM.

Astfel, deseori la examinarea cererilor de asigurare a acțiunii se comit greșeli de procedură, precum:

- examinarea cererii de asigurare a acțiunii nu la data depunerii ei sau a zilei imediat următoare, după cum prevede legea, ci la o dată mult mai târzie;
- necitarea părților la soluționarea întrebării privind substituirea sau anularea măsurilor de asigurare a acțiunii;
- neîntocmirea procesului-verbal al ședinței de judecată în procesul soluționării întrebării privind substituirea sau anularea măsurilor de asigurare a acțiunii;

– soluționarea întrebării referitor la asigurarea acțiunii în cadrul motivării încheierii de primire a cererii de chemare în judecată.

Ne bucură faptul ultimelor modificări apărute în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.32 asupra asigurării acțiunii civile luând în considerație ultimele modificări avute în loc în Capitolul XIII al Codului de procedură civilă, din motiv că, în prezent, în instanțele judecătorești apar un șir de litigii noi, mai ales luând în considerație cele economice care, momentan, sunt noi pentru instanțele de drept comun.

Importanța acestei instituții constă în faptul că prin aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii sunt apărate drepturile reclamantului în cazul în care pârâtul ar acționa cu rea-credință sau când neaplicarea măsurilor de asigurare poate duce la imposibilitatea executării hotărârii judecătorești.

Actualitatea instituției respective rezultă tot mai mult din problema prezentă în conștiința societății și a individului în parte, a neîncrederii în acesta, cu atât mai mult având calitatea de parte procesuală a litigiului.

Astfel, reclamantul formulându-și pretenția față de pârât, iar ulterior dând naștere litigiului care va fi abordat în instanța de judecată, are atât dreptul legal, cât și moral de a nu se încrede în pârât, având posibilitatea de a-și garanta ulterioara executare efectivă a hotărârii judecătorești în caz de câștig de cauză.

Ținem să menționăm, potrivit Codului de procedură civilă, că asigurarea acțiunii se impune a fi făcută prin prisma anumitor norme de procedură:

– cererea de asigurare a acțiunii civile se soluționează de judecător sau instanță în termen de o zi de la depunerea acesteia fără a înștiința pârâtul sau ceilalți participanți la proces (art. 177 CPC);

– instanța va emite o încheiere care se execută imediat, iar ulterior acestei încheieri se va emite titlul executoriu;

– instanța este obligată să elibereze copia încheierii de asigurare pârâtului (art. 178 CPC);

– instanța de judecată poate aplica măsuri de asigurare prevăzute de art.175 CPC care enumeră nelimitativ posibilitățile asigurării. În funcție de circumstanțe, instanța de judecată poate aplica una sau mai multe măsuri de asigurare prevăzute expres de lege sau neprevăzute, dar care corespund scopului asigurării.

Potrivit art.174 CPC, la cererea participanților la proces, judecătorul sau instanța poate lua măsuri de asigurare a acțiunii.

Din sensul normei specificate, rezultă că de fiecare dată când este înaintată cererea privind asigurarea acțiunii instanța urmează să reacționeze, prin emiterea unei încheieri, aceasta fiind una de admitere, sau de respingere a cererii înaintate. Respectiv, în cazul când partea la proces solicită aplicarea măsurilor de asigurare, ea înaintază instanței o cerere scrisă. În urma

analizei practicii judiciare însă, am depistat cazuri când cererea de asigurare a acțiunii a fost înaintată în mod verbal, în cadrul ședinței de judecată, faptul dat a fost consemnat în procesului-verbal al ședinței judiciare și a servit temei pentru emiterea încheierii de asigurare a acțiunii.

Însăși cererea de asigurare a acțiunii se examinează de către instanța de judecată fără citarea părților. Însă, în cazul când se solicită substituirea unei forme de asigurare a acțiunii prin alta sau anularea acestora, instanța urmează să înștiințeze părțile despre locul, data și ora desfășurării ședinței de judecată. Faptul dat urmează a fi elucidat prin întocmirea procesului-verbal al ședinței de judecată.

În cazul când prin încheierea de asigurare a acțiunii s-a dispus aplicarea sechestrului asupra unei anumite sume, iar ulterior, la pronunțarea hotărârii suma solicitată spre încasare a fost micșorată, faptul dat trebuie să fie notificat în cadrul dispozitivului hotărârii pronunțate, sau să fie emisă o nouă încheiere privind anularea parțială a măsurilor de asigurare aplicate anterior.

Dacă în situația în care legea protejează reclamantul prin posibilitatea de a-și garanta executarea efectivă a hotărârii judecătorești în cazul satisfacerii pretențiilor sale, dar și prin exclusivul drept doar la cererea acestuia să se aplice acest garant (cu unele excepții), atunci pârâțul deseori suferă prejudicii ca urmare a aplicării acestuia. Legiuiitorul a încercat să echilibreze părțile procesuale, dându-i în mâna pârâtului posibilitatea de a cere achitarea unei cauțiuni, dar și de a-și putea repara prejudiciul cauzat prin aplicarea măsurilor de asigurare.

Or, în absența egalității de șanse și de posibilități procedurale nu putem vorbi de un proces echitabil. Principiul contradictorialității și egalității cere fiecărei părți să-i fie oferită o posibilitate rezonabilă atât de a-și prezenta cauza în condiții în care să nu o plaseze într-un dezavantaj substanțial față de oponentul său, cât și o asigurare, un garant că în cele din urmă (în special pentru reclamant) hotărârea judecătorească va fi executată corespunzător și efectiv în pofida unei eventuale rele-credințe a pârâtului.

Salutăm noile modificări care au constituit un pas mare și bun spre noile tendințe impuse nu doar de societatea moldavă, dar și de cea europeană.

Referințe:

1. Codul de procedură civilă al RM nr.225 din 30.05.2003 (publicat la 12.06.2003). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 111-115, intrat în vigoare la 12.06.2003.
2. Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 (publicat la 18.05.2000). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 57-58, art. 375.
3. *Hotărârea Plenului CSJ cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile nr.32 din 24.10.2003.*
4. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a II-a. Coord.ediției: Poalelungi, M., Belei, E., Sârcu, D. Chișinău: Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2013.